

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

26 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Mardari Dumitru și Ghervas Maria,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central, Sîrbu Lilia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Coptu Petru Xxxxx, născut la xxxxx, originar
și domiciliat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 09.02.2015 – 08.09.2017;
2. *instanța de apel*: 22.09.2017 – 19.09.2018;
3. *instanța de recurs*: 11.12.2018 – 26.03.2019.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Central din 08 septembrie 2017, inculpatul Coptu Petru învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, a fost achitat pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că prin rechizitoriu, Coptu Petru se învinuiește de faptul că în una din zilele lunii iunie 2014, în timpul zilei, aflându-se în grădina gospodăriei sale situate în sat. Xxxxx, r-nul Xxxxx împreună cu concubina Grib Maria în timpul unei certii apărute între ei, i-a aplicat acesteia mai multe lovituri cu palma peste diferite părți ale corpului, apoi a lovit-o cu un băț lung din lemn în cap de două ori și odată pe spate, în urma căreia Grib Maria a căzut jos la pământ, stând nemișcată o perioadă de timp.

Tot el, în una din zilele începutului lunii iulie 2014, aflându-se la domiciliul situat în sat. Xxxxx, r-nul Xxxxx, împreună cu concubina Grib Maria în timpul unei certii apărute între ei, i-a aplicat acesteia mai multe lovituri cu palma peste față, în urma cărora aceasta a căzut jos lovindu-se cu capul de un stâlp de beton. Astfel, pricinuindu-i leziuni corporale sub formă de vătămări corporale grave, în urma cărora la data de 12.07.2014, Grib Maria a decedat în Spitalul Raional Cimișlia.

Acțiunile inculpatului Coptu Petru au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, adică *violența în familie, acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat decesul victimei.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Donia Ruslan, prin care a solicitat casarea acesteia, din motiv că este ilegală și cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Coptu Petru să fie declarat vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal și condamnat la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 13 ani, cu executarea pedepsei penale în penitenciar de tip închis. Suplimentar a solicitat să se încaseze de la Coptu Petru cheltuielile de judecată în sumă de 994 lei.

3.1. În motivarea cererii de apel a indicat următoarele:

- la adoptarea sentinței, instanța de judecată nu a ținut cont de relevanța, concludența, utilitatea și veridicitatea tuturor probelor acumulate și examinate în cadrul ședinței judiciare, din punct de vedere al coraborării prin care consideră că s-a confirmat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate;

- în cadrul cercetării judecătorești inculpatul vina nu a recunoscut-o, faptul dat fiind interpretat de procuror ca o metodă de apărare și eschivare de la răspunderea penală;

- au fost prezentate suficiente probe concludente și utile, care au fost examinate și dovedesc pe deplin vina lui Coptu Petru;

- instanța de fond în concluziile sale s-a bazat exclusiv pe declarațiile inculpatului Coptu Petru, care sunt insuficiente, incomplete și contradictorii, dând o apreciere subiectivă declarațiilor martorilor depuse în cadrul urmăririi penale, cât și alte probe obiective și nu s-a expus asupra declarațiilor martorului Coptu Victor depuse cu înregistrarea audio-video, fiind confirmate prin leziunile corporale stabilite la victima Grib Maria, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 146D din 15.09.2014 și raportul de expertiză medico-legală suplimentară nr. 198D din 24.12.2014;

- instanța de fond nu a dat apreciere acțiunilor de urmărire penală - percheziția efectuată la data de 07.11.2014 în gospodăria lui Coptu Petru în cadrul căreia a fost

depistat și ridicat un băț de lemn, procesul-verbal de recunoaștere a obiectului din 24.12.2014 efectuat cu participarea martorului Coptu Victor;

- decesul victimei Grib Maria este într-o legătură de cauzalitate directă cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății pricinuită cu intenție (directă sau indirectă) prin acțiunile inculpatului Coptu Petru;

- probele administrate dovedesc cu certitudine traiul comun al inculpatului Coptu Petru cu victima Grib Maria și survenirii decesului ultimei în această perioadă, cauza decesului fiind expusă în rapoartele de expertiză medico-legale și declarațiile martorilor, care au indicat că inculpatul pe parcursul perioadei traiului comun cu concubina sa, cât și în ultima perioadă până la deces, se certau foarte des, iar în unele cazuri a aplicat violența fizică față de ea;

- în acțiunile lui Coptu Petru sunt prezente toate elementele constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) penal.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 septembrie 2018, a fost admis apelul declarat de către procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Coptu Petru învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, a fost achitat pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a dispus achitarea lui Coptu Petru, însă, analizând sentința contestată, a considerat de a o casa din următoarele temeiuri:

Potrivit dispozitivului sentinței emise de judecătoria Cimișlia, sediul Central din data de 08 septembrie 2017, Coptu Petru este achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Argumentele în susținerea acestei poziții a instanței de fond fiind indicate și la finele părții descriptive a sentinței.

Însă, la începutul părții descriptive a sentinței instanța de fond a indicat că, **constată că** „Coptu Petru în una din zilele lunii iunie 2014 ...”.

Prin această formulare, instanța de fond a constatat săvârșirea de inculpat a faptelor imputate.

În acest context, instanța de apel a reținut, că una din condițiile adoptării sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestii prevăzute în art. 396 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Astfel, instanța de apel a notat că în partea descriptivă a sentinței de achitare este necesară indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost

trimisă în judecată, dar în cazul dat instanța a indicat despre constatarea săvârșirii faptei formulate prin rechizitoriu.

Eroarea adusă de prima instanță, adică nerespectarea prevederilor art. 394 Cod de procedură penală, deși în fapt probele au fost cercetate, prezintă temei de casare a sentinței și rejudecarea cauzei de instanța de apel cu aprecierea tuturor circumstanțelor în corespundere cu prevederile art. art. 393, 394 alin. (3), 396, 397 Cod de procedură penală și pronunțarea unei noi hotărâri conform ordinii stabilite pentru prima instanță.

În apelul său, acuzatorul se axează pe declarațiile martorului Coptu Victor, însă, în susținerea acestor declarații, nici acuzatorul în apelul său, nici organul de urmărire penală nu anexează careva probe.

Din analiza declarațiilor martorului Coptu Victor și a probelor materiale anexate la materialele cauzei: procesul-verbal de cercetare la fața locului din 12.07.2014, raportul de constatare medico-legală nr. 113C din 12.07.2014, raportul de expertiză medico-legală nr. 146 D din 15.09.2014, expertiza judiciar-biologică nr. 931 din 19.11.2014, instanța de apel a ajuns la concluzia că declarațiile martorului Coptu Victor date la urmărirea penală nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, deoarece aceste declarații nu corespund circumstanțelor cauzei, nu colaborează cu probele indicate, și în ședințele de judecată nu s-au confirmat. Dimpotrivă afirmațiile lui se combat prin analiza probelor scrise făcută supra.

La caz, s-a constatat că organul de urmărire penală s-a bazat pe declarațiile exclusive a martorului Coptu Victor și a lăsat fără apreciere declarațiile altor martori audiați asupra cauzei, a succesului părții vătămate Rosip Irina și ale inculpatului Coptu Petru, deși potrivit prevederilor art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuیتului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

Astfel, martori Grubîi Ana, Coptu Ludmila, Tărăcilă Tamara, Cotruță Evghenia, Bulat Constantin, Coptu Vlad., Coptu Vasile, Coptu Maria, audiați în instanța de fond și în instanța de apel nu au indicat despre careva acte de violență fizică din partea inculpatului față de concubina sa Grib Maria. Nimănui din acești martori partea vătămată nu s-a jeluț pe concubinul său Coptu Petru referitor la acte de violență, ofensări și nimeni nu a văzut-o cu leziuni corporale. Din contra martorii au indicat că Grib Maria mai făcea abuz de alcool și deseori cădea jos.

Conform expertizei suplimentare din 24.12.2014 - „leziunile corporale au fost cauzate cu circa 1-2 săptămâni înainte de deces, adică cu o mare probabilitate cauzate

la începutul lunii iulie". Dar dacă să facem simplu calcul - mențiunea cu circa 1-2 săptămâni înainte de deces, rezultă că leziunea corporală putea fi pricinuită și mai devreme de sfârșitul lunii iunie 2014. Grib Maria a decedat la 12.07.2014 minus circa 2 săptămâni (circa 14 zile) rezultă nu numai sfârșitul lunii iunie, dar și mai devreme. Însă, în rechizitoriu nu este învinuit Coptu Petru că primele acțiuni de aplicarea violenței fizice față de Grib Maria au cauzat careva leziuni corporale.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție, Bradu Valentina, care indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, invocând în argumentare că:

- examinând apelul, instanța de apel nu s-a expus și nu a dat o apreciere convenită asupra faptului, că din declarațiile expertului medicul -legist Pascari Andrei reiese că, leziunile corporale depistate la cet. Grib Maria au fost cauzate nu de la cădere dar la lovitură. În raport a fost scris - lovitură de un sau cu un obiect contondent din motiv că la momentul respectiv nu se știa nici un fel de circumstanțe, astfel nu putea să se expună concret asupra lor. Totodată, menționează că pe băț nu este obligatoriu să rămână careva urme de sânge.

Astfel, rezultă, că leziunile corporale depistate la decedată sunt caracteristice în cazul lovirii cu un obiect, dar nu căderii, cum indică inculpatul Coptu Petru și instanța de apel;

- concomitent, în raportul de constatare medico-legală nr. 113 C din 12.07.2014 și raportul de expertiză medico-legală nr. 146 D din 15.09.2014, se indică că leziunile corporale depistate la cet. Grib Maria au fost cauzate prin acțiunea de lovire cu/ori de corp dur contondent, adică nu este indicat precis că leziunile au fost cauzate anume din cauza lovirii de corp dur contondent, așa cum interpretează instanța de apel.

Totodată, instanța de apel nici nu s-a expus asupra argumentului nominalizat, care a fost indicat de către procuror în apelul său ca unul din temeiurile casării sentinței instanței;

- referitor la declarațiile martorului Coptu Victor, procurorul în apelul său a indicat că urmează a fi luate în considerație declarațiile acestuia date anume la faza urmăririi penale care sunt veridice și corespund circumstanțelor cauzei;

- ce ține de versiunea inculpatului, că Maria Grip, fiind lovită de vacă, a căzut pe podea și s-a lovit, care a fost apreciată de către instanța de apel ca veridică, se combate de explicațiile medicului-legist Pascari Andrei. Astfel, fiind audit în instanța de fond medicul-legist a declarat că, leziunile care au fost depistate la cet. Grip Maria cu o mare probabilitate au fost cauzate la lovire cu un obiect dur contondent și nu de la cădere.

Cu atât mai mult, această versiunea a fost comunicată martorilor anume de către inculpat, deoarece conform declarațiilor martorilor audiați în prima instanță și în instanța de apel cet. Maria Grib era inconștientă și nu putea să vorbească;

- totodată, în pofida solicitării procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare, nici instanța de fond și nici instanța de apel nu s-au expus asupra demersului procurorului și în dispozitivul sentinței menționate lipsește dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referințe:

- succesorul părții vătămate, Rosip Irina, care pledează pentru inadmisibilitatea recursului, cu menținerea deciziei recurate ca fiind legală și întemeiată;

- avocatul inculpatului, Coptu Sergiu, care pledează pentru inadmisibilitatea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

7. Judecând recursul ordinar declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele de drept și de fapt expuse în contextul ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Raționamentele care au stat la baza soluției de admitere a prezentului recurs, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

În speță, din conținutul recursului deferit judecății se constată că titularul acestuia, întemeindu-și cererea pe temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, critică decizia instanței de apel în partea dispunerii achitării lui Coptu P. în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

Potrivit art. 414 alin. (1), (5), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru

examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (pct. 4.1. din decizie):

a) instanța de apel nu s-a expus și nu a dat o apreciere cuvenită asupra faptului, că din declarațiile expertului medicul-legist Pascari Andrei reiese că, leziunile corporale depistate la Grib Maria au fost cauzate **nu de la cădere dar la lovitură**. Totodată, a mai indicat, că în raport a fost scris - **lovitură de un sau cu un obiect contondent** din motiv că la momentul respectiv nu se știau nici un fel de circumstanțe, astfel nu putea să se expună concret asupra lor, iar pe băț nu este obligatoriu să rămână careva urme de sânge.

b) în raportul de constatare medico-legală nr.113 C din 12.07.2014 și raportul de expertiză medico-legală nr.146 D din 15.09.2014, este indicat că leziunile corporale depistate la cet. Grib Maria au fost cauzate prin acțiunea de **lovire cu/ori de corp dur contondent**, adică nu este indicat precis că leziunile au fost cauzate anume din cauza lovirii de corp dur contondent, așa cum interpretează instanța de apel la pagina 25 din decizia menționată, și anume: „*această expertiză doar completează expertiza medico-legală precedentă concluzionând, că căderea a avut loc din cauza hematomului (deja existent) care creștea în volum și timp și făcea compresie cerebrală*”.

Însă, instanța de recurs analizând rapoartele de expertize medico-legale efectuate în cadrul cauzei nominalizate, nu a fost găsită concluzia expertului că:

- a avut loc anume **căderea**, cum a indicat instanța de apel;
- că căderea a avut loc din cauza hematomului (deja existent) care creștea în volum și timp și făcea compresie cerebrală.

Deasemenea, în raportul de expertiză nominalizată nu este stipulat cu precizie că căderea a avut loc anume din cauza hematomului (deja existent) care creștea în

volum și timp și făcea compresie cerebrală. Or, în raport este indicat numai că „*putea să survină și din motivul că hematumul ...*”.

Respectiv, concluziile instanței de apel menționate sunt pripite și neargumentate.

c) instanța de apel, la rejudecarea cauzei nu a înlăturat divergențele dintre declarațiile martorului Coptu Victor, depuse la urmărirea penală și cele din ședințele de judecată, nefiind argumentată soluția privind reținerea ca fiind veridice a declarațiilor depuse în instanță și nu a celor din cadrul urmăririi penale.

Or, din materialele cauzei se constată că, martorul Coptu Victor fiind audiat suplimentar la 20.09.2014, peste 15 zile de la data primei audieri, a confirmat declarațiile sale depuse la 04.09.2014, relatând despre semnalmintele obiectului cu care a fost lovită partea vătămată de către Coptu Petru, iar din înregistrarea video care a fost vizionată în instanța de apel s-a văzut clar că martorul menționat a depus declarații liniștit și fără careva presiuni asupra sa.

d) este pripită concluzia instanței de apel privind susținerea poziției primei instanțe ce ține de aprecierea probelor, or, instanța de apel urma să verifice minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Conform prevederilor art. art. 100 alin. (4), 101 alin.(1) - (4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeelelor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*”, ceea ce duce la casarea deciziei

instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe argumentat și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor acestei cauze, ținând seama de cele punctate în prezenta decizie și de motivele casării hotărârii, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o soluție legală și întemeiată, în concordanță cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

Luând în considerație că în Curtea de Apel Comrat nu poate fi format un complet nou de judecată pentru rejudecarea cauzei, se dispune strămutarea judecării cauzei în ordine de apel la Curtea de Apel Cahul.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Central Sîrbu Lilia, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Coptu Petru Xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **23 aprilie 2019**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Mardari Dumitru

Ghervas Maria